

همایش ملی سلامت از دیدگاه قرآن کریم

رویکردهای نوین در پژوهش‌های میان‌رشته‌ای قرآن و سلامت

بررسی کاربرد و تاثیر رنگ سبز بر سلامت روان از منظر قرآن کریم

علی قهرمانی: هیئت علمی، گروه زبان و ادبیات عربی، دانشگاه شهید مدنی
معصومه قهرمانپور*: کارشناسی ارشد، گروه زبان و ادبیات عربی، دانشگاه شهید مدنی

چکیده

در روانشناسی نوین، رنگها یکی از معیارهای سنجش شخصیت به شمار می‌رود چرا که هر رنگی باعث تأثیر خاص روحی و جسمی در فرد شده و نشانگر وضعیت روانی و جسمانی وی می‌باشد. این موضوع با توجه به پیشرفت‌های دو دانش فیزیولوژی و روان‌شناسی به اثبات رسیده است. در قرآن کریم نیز از رنگ‌های مختلف سخن به میان آمده است. رنگ در قرآن کریم هم به شکل توصیفی و هم استعاره‌ای وجود دارد و کاربرد اصلی رنگ در تشریح قدرت آفرینش پروردگار بوده است. در قرآن از رنگ‌های آبی، زرد، قرمز، سیاه و سفید یاد شده است و تأثیر آنها بر انسان به طور مستقیم یا غیر مستقیم بیان شده است. اما رنگ سبز زیباترین رنگی است که ۹ بار در قرآن مطرح شده و قرآن مجید عنایت ویژه‌ای به این رنگ دارد؛ در چند آیه به بساط بهشتیان و لباس‌های ابریشمی و حریرهای سبز رنگ آنان اشاره شده است. همچنین رنگ گیاهان سبز هم چند بار در قرآن تکرار شده است.

توجه و اهتمام شایان قرآن کریم به استفاده از رنگ سبز به سبب خواص درمانی بی نظیر این رنگ و تأثیر آن بر سلامت روح و روان و جسم آدمی می‌باشد که خود بیانگر یکی از اعجاز علمی قرآن می‌باشد.

کلید واژه ها: رنگ، تأثیر رنگ، رنگ سبز، خواص درمانی، قرآن کریم

Abstract

In the modern psychology, colors are one of personality measurement, why that caused a certain impact on individual mental physical status. With regard to the developments of the psychological knowledge is proven. Holy Quran spoke of different colors. There is a metaphor and descriptive color in the Quran and major application of God's creation in explaining the color of power. In Quran there are many colors such as blue, yellow, red, black, white and colors effect on the human form directly or indirectly mentioned, but green is the beautiful color in the Quran. The Quran has a special attention to this color. In some verses it mentioned the people of paradise and their green silk clothes. In Quran the green color of plants has mentioned several times because medical properties and impact on the human spirit and body. This represents one of the Quran scientific miracles.

Keywords: color, color impact, green, medical properties, holy Quran

مقدمه

مشاهده رنگهای زیبا و چشم نواز از عالی‌ترین تجربیاتی است که انسان در طول شبانه روز آن را تجربه می‌کند. انسان زندگی را از دریچه رنگها، شکلها و البته صداها می‌بیند. رنگها با تمام عوامل و جزئیات زندگی چنان رابطه تنگاتنگی دارند که باید گفت وجود فیزیکی و روحی انسان را با سایر جزئیات و پدیده‌های جهان هستی در ارتباط قرار می‌دهد. این ارتباط و تأثیر تاحدی است که بشر برای بیان احساسات درونی از رنگها استفاده می‌کند. رنگها تأثیرات معجزه‌آسایی بر روح و روان انسانها داشته و علاقه به رنگهای خاص نیز گویای بسیاری از ناگفته‌های ذهن و روح آنهاست. در روانشناسی نوین، رنگها یکی از معیارهای سنجش شخصیت به شمار می‌رود چرا که هر رنگی باعث تأثیر خاص روحی و جسمی در فرد شده و نشانگر وضعیت روانی و جسمانی وی می‌باشد. این موضوع با توجه به پیشرفت‌های دو دانش فیزیولوژی و روان‌شناسی به اثبات رسیده است. و این در حالیست که در قرآن کریم به مسئله رنگها و تأثیر آنها بر زندگی انسان قرن‌ها پیش اشاره شده است. در این پژوهش سعی بر این است تا به بررسی تأثیر رنگ و به ویژه رنگ سبز بر رفتار و سلامت انسان از منظر قرآن پرداخته شود.

بحث

رنگ عبارت است از نوری که به سطح اشیا تابیده و به چشم منعکس می‌گردد و نامی عامی برای یکی از اجزاء متشکله احساسی است که به فعالیت شبکه چشم و نظام عصبی مربوط می‌شود. در چند آیه به بساط بهشتیان و لباس‌های ابریشمی و حریرهای سبز رنگ آنان اشاره شده است. همچنین رنگ گیاهان سبز هم چند بار در قرآن تکرار شده است. به عنوان نمونه:

۱. «أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَتَصْبِحُ الْأَرْضُ مُخْضَرَّةً إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ: آیا ندیده‌ای که خدا از آسمان آبی فرو فرستاد و زمین سرسبز گردید آری خداست که دقیق و آگاه است» (حج/۲۲).

۲. «لَذِي جَعَلَ لَكُمْ مِنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا أَنْتُمْ مِنْهُ تُوقِدُونَ: هُوَ که برایتان در درخت سبز قام اخگر نهاد که از آن [چون نیازتان افتد] آتش می‌افروزید (یس/۸۰).

۳. «وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ نَبَاتَ كُلِّ شَيْءٍ فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِرًا نُخْرَجُ مِنْهُ حَبًّا مَثْرَابًا... و اوست کسی که از آسمان آبی فرود آورد پس به وسیله آن از هر گونه گیاه برآوردیم و از آن [گیاه] جوانه سبزی خارج ساختیم که از آن دانه‌های متراکمی برمی‌آوریم...» (انعام/۹۹).

نتیجه‌گیری

در قرآن کریم از رنگ‌های مختلف سخن به میان آمده است. رنگ در قرآن کریم هم به شکل توصیفی و هم استعاره‌ای وجود دارد و کاربرد اصلی رنگ در تشریح قدرت آفرینش پروردگار بوده است. در قرآن از رنگ‌های آبی، زرد، قرمز، سیاه و سفید یاد شده است و تأثیر آنها بر انسان به طور مستقیم یا غیر مستقیم بیان شده است. اما رنگ سبز زیباترین رنگی است که ۹ بار در قرآن مطرح شده و قرآن مجید عنایت ویژه‌ای به این رنگ دارد در چند آیه به بساط بهشتیان و لباس‌های ابریشمی و حریرهای سبز رنگ آنان اشاره شده است. همچنین رنگ گیاهان سبز هم چند بار در قرآن تکرار شده است.

رنگ سبز در زیر مجموعه رنگ‌های سرد قرار دارد. این رنگ از آرامش بخش‌ترین رنگها بوده و نماد تولد، زندگی و بخشندگی است. از این رنگ برای تعدیل فضا و آرام کردن محیط استفاده می‌شود. رنگ سبز می‌تواند حس تعادل، هماهنگی، ایمنی، شور و نشاط را در محیط برقرار کند. رنگ سبز یکنواختی و روزمرگی را از انسان دور کرده و سرزندگی و شادابی را به ارمغان می‌آورد. بهشت نیز چون سرای جاودانه و به دور از خستگی، ملالت آوری و اضطراب... است، با این رنگ توصیف می‌شود، و کاربرد این رنگ در توصیف بهشت و بهشتیان و پدیده‌های آفرینش خود یکی از اعجاز علمی قرآن می‌باشد.

منابع

• قرآن کریم

- اشرف فتحي، عبدالعزیز (بی تا). *الألوان فی القرآن*، موسوعة الاعجاز العلمی فی القرآن.
- بوهانس، اینتن (۱۳۸۲). *هنر رنگ*، ترجمه عربعلی شروه، انتشارات سیاولی.
- پائولین، ویلز (۱۳۸۵). *رنگ‌ها و تأثیرات درمانیشان*، ترجمه مینا اعظامی، تهران: نشر صورت‌گر.
- دهخدا، علی اکبر (۱۳۷۷ ش). *لغت‌نامه دهخدا*، چاپ دوم، تهران: دانشگاه تهران.
- ذهبی، محمد حسین (بی تا). *التفسیر و المفسرون*، تحقیق شیخ احمد الزعبی، بیروت: دارالارقم.
- راغب اصفهانی، حسین بن محمد (۱۳۶۲ ش). *مفردات الفاظ القرآن*، چاپ دوم، تهران: المکتبة المرتضویة.
- رضایی اصفهانی، محمد علی (۱۳۹۰ ش). *تعامل قرآن و علوم*، قم: نشر معارف.
- رضایی اصفهانی، محمد علی (۱۳۸۶). *پژوهشی در اعجاز علمی قرآن*، قم: انتشارات پژوهش‌های تفسیر و علوم قرآنی.
- صناعی، سید مهدی (۱۳۸۲ ش). *بهداشت روان در اسلام*، قم: بوستان کتاب.
- لوشر ماکس (۱۳۸۳). *روان‌شناسی رنگها*، مترجم ویدا آبی زاده، نشر درسا، بی‌جا.
- نیکبخت نصرآبادی، علی رضا (۱۳۷۸ ش). *استعانت از قرآن کریم در شفای جسمانی*، تهران: نشر قبله.

Masoomah.ghahramanpour@yahoo.com